

Representatie op het lokale niveau

Samira Azabar, Evelien Willems, Karolin Soontjens

Universiteit Antwerpen

Het INFOPOL-onderzoek Het INFOPOL-project onderzoekt politieke representatie in al haar facetten: Wat is de achtergrond van politici die lokaal actief zijn? Hoe kwamen zij in de politiek terecht? Hoe gaan ze om met de verwachtingen van kiezers en de kritiek die ze soms op sociale media krijgen? Hoe evalueren ze publieke opinie informatie? Enzovoort.

De afgelopen jaren (in 2013, 2015, 2018 en 2022) namen we surveys en interviews af bij regionale en nationale politici in ons land (parlementsleden, ministers, partijvoorzitters). Het lokale niveau is echter ook cruciaal voor een goede politieke representatie, maar wordt over het algemeen minder onderzocht. We brengen daar graag verandering in en ondervragen sinds 2021 één à twee keer per jaar zoveel mogelijk lokale vertegenwoordigers. De vragenlijst die u in juni invulde, was de tweede bevraging van lokale politici die we uitvoerden binnen dit overkoepelende INFOPOL-project.

In dit document rapporteren we enkele eerste resultaten van de bevraging in juni. Veel resultaten zijn beschrijvend; in de komende maanden willen we de data diepgaander analyseren en daarover rapporteren in wetenschappelijke tijdschriften. Het publicatieproces duurt vaak lang, maar alle resultaten zullen uiteindelijk verschijnen op de website van onze onderzoeksgroep: www.m²p.be. Neem er gerust een kijkje.

Onderzoekperiode 4 mei tot 15 juni

Doelgroep Online vonden wij contactgegevens van 6.911 raadsleden, schepenen en burgemeesters uit alle Vlaamse gemeenten, steden en districten. Zij werden gevraagd om deel te nemen aan ons onderzoek.

Responsgraad In totaal namen 915 van de 6.911 gecontacteerde politici deel aan de survey. De responsgraad bedraagt dus 13 procent. Belangrijk om mee te geven is dat de contactgegevens van de lokale politici in 2018 werden verzameld en dat een heel aantal van hen in tussentijd de politiek hebben verlaten, waardoor de responsgraad relatief laag ligt.

Representativiteit Politici uit alle provincies en van alle ideologische strekkingen zijn vertegenwoordigd in dit onderzoek. Het merendeel van de respondenten zetelt als gemeenteraadslid. 7 procent van de respondenten is actief als burgemeester, 23 procent is actief als schepen. 33 procent is vrouw, 67 procent man. Een meerderheid van de respondenten is woonachtig in een landelijk gebied (55%), 25 procent is woonachtig in randstedelijk gebied, en 20 procent in verstedelijkt gebied.

Vragen over dit rapport? Aarzel niet om te mailen naar karolin.soontjens@uantwerpen.be.

Onbeleefde reacties op sociale media

Een overgroot deel van de politici die vandaag de dag actief zijn op sociale media komt weleens in aanraking met onbeschaafde reacties, zo blijkt uit eerder onderzoek. Bovendien lijken vooral vrouwelijke politici het online soms zwaar te verduren te krijgen¹. Wanneer politici (vaak) geconfronteerd worden met onbeschaafde reacties, kan dat niet alleen hun algemeen welzijn negatief beïnvloeden, maar er ook voor zorgen dat ze beslissen om de politieke arena te verlaten. Bovendien werken zulke vijandige of onbeleefde reacties demotiverend voor mensen die twifelen of ze al dan niet in de politiek willen stappen². Gezien de mogelijke negatieve impact van zulke berichten is het dan ook belangrijk om te onderzoeken hoe het in Vlaanderen gesteld is; in hoeverre komen politici in aanraking met onbeschaafde reacties op hun sociale media? En wanneer vinden ze berichten onbeschaafd? Op deze vragen trachten we in dit onderzoek een antwoord te formuleren.

Vooraleer we dieper ingaan op de onbeschaafde reacties op sociale media, brengen we in kaart op welke van deze media politici actief zijn. Facebook blijkt het meest populair te zijn: 69 procent van de respondenten heeft een account op deze sociale netwerksite. Instagram (42%) en LinkedIn (41%) zijn ook relatief populair, Twitter wordt dan weer opvallend minder gebruikt (slechts 28% heeft een account). De meeste politici (61%) die een account hebben op één of meerdere van deze sociale media, zeggen dat ze daar regelmatig politieke boodschappen plaatsen en over politiek praten met anderen. 30 procent van de respondenten plaatst af en toe politieke boodschappen, 9 procent doet dit nooit.

Ook in België zien we dat sommige politici op hun sociale media geconfronteerd worden met oneerbiedige en haatdragende opmerkingen. Deze bevinding ligt in lijn met resultaten uit eerder onderzoek dat voornamelijk in de Verenigde Staten plaatsvond. Zoals blijkt uit onderstaande **Figuur 1** krijgt 11 procent van de respondenten wekelijks, en soms zelfs dagelijks, oneerbiedige of haatdragende opmerkingen te lezen. 20 procent wordt er ongeveer om de paar weken mee geconfronteerd. 53 procent krijgt er zelden mee te maken, en opvallend: slechts 16 procent heeft het nog onbeleefde reacties gekregen op sociale media. Ook belangrijk om hier te vermelden is dat vrouwelijke politici iets vaker dan hun mannelijke collega's zeggen dat ze onbeschofte reacties krijgen op hun profiel.

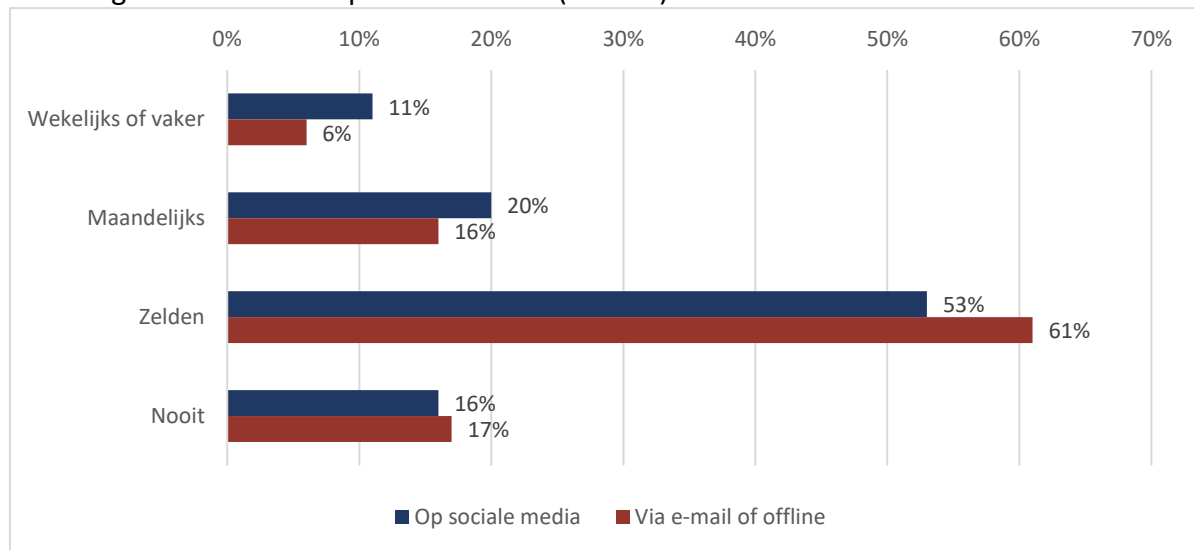
Ook buiten de context van de sociale media worden politici soms geconfronteerd met oneerbiedige of haatdragende opmerkingen, zij het iets minder frequent als op hun sociale media. Slechts 6 procent van de politici die deelnamen aan ons onderzoek zegt wekelijks geconfronteerd te worden met oneerbiedige of haatdragende boodschappen (via e-mail, post of fysiek). 16 procent zegt dit maandelijks mee te maken, 61 procent zelden en 17 procent heeft het nog nooit meegemaakt (wat wederom een opvallend laag percentage is).

---

¹ Zie bijvoorbeeld de studie van Rheault, Ludovic, Erica Rayment en Andreea Musulan. 2019. "Politicians in the line of fire: Incivility and the treatment of women on social media." *In Research & Politics*.

² Zie Every-Palmer, Susanna, Justin Barry-Walsh and Michele Pathe. 2015. "Harassment, stalking, threats and attacks targeting New Zealand politicians: A mental health issue. In *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry* 49(7):634-641.

Figuur 1 – Frequentie waarmee politici geconfronteerd worden met oneerbiedige en haatdragende berichten op sociale media (N= 914)

Niet alleen hebben de meeste lokale politici zelf al eens ongepaste of ongewenste berichten gekregen op hun sociale media accounts, ook zijn de meeste van hen regelmatig getuige van zulke reacties bij hun collega's. Niet minder dan 47 procent van de respondenten zegt dagelijks te zien dat andere politici onbeschaafde berichten ontvangen, 25 procent maakt dit wekelijks mee, en 16 procent maandelijks. 10 procent komt zulke haatdragende boodschappen zelden tegen, en slechts 3 procent nooit.

Verder vroegen we aan politici welke *soort* respectloze berichten ze zelf ontvangen. Zeer respectloze berichten (38%) en intimidatie (10%) blijkt het meest voorkomend. Dreigingen met geweld (6%) en seksistische berichten (6%) komen dan weer minder vaak voor. De cijfers voor wat politici zien gebeuren bij hun collega's liggen wederom hoger; veel vaker geven ze aan dat ze al eens getuige waren van respectloze opmerkingen (59%), intimidatie (23%), seksistische berichten (22%) en dreiging met geweld (16%). Ook interessant zijn de verschillen tussen politici: vrouwelijk krijgen significant vaker te maken met seksistische opmerkingen, terwijl mannelijke politici vaker dan hun vrouwelijke collega's te maken krijgen met intimidatie en dreiging met geweld.

Als we deze cijfers in acht nemen, is het weinig verrassend dat 80 procent van de respondenten de blootstelling aan respectloze berichtgeving op sociale media een belangrijk nadeel vindt van een politicus te zijn.

Of politici een bepaalde reactie als oneerbiedig evalueren, is uiteraard subjectief. En ook in de wetenschappelijke literatuur is er voorsnog weinig geweten over hoe politici zulke reacties ervaren. Daarom trachten we in het tweede luik van ons onderzoek na te gaan of er systematische verschillen zijn in welke politici welke berichten als oneerbiedig beoordelen.

Beoordelen vrouwelijke en mannelijke politici de reacties van burgers anders? Worden bepaalde boodschappen als meer of minder beschaafd gezien? Deze vragen wilden we in dit onderzoek beantwoorden aan de hand van een survey experiment (dat overigens ook in Chili, de V.S., Denemarken en Canada werd uitgevoerd).

In **Figuur 2** staat een voorbeeld van de informatie die respondenten te zien kregen, namelijk een twitterconversatie waarbij een (verzonnen) burger reageert op een (verzonnen) post van een (verzonnen) politicus. Deelnemers aan de survey kregen telkens twee paren van zulke conversaties te zien en moesten daarna aanduiden welke ze het meest onrespectvol vonden. In deze gesprekken hebben we bewust een aantal zaken gevarieerd: het geslacht van de politicus die het bericht plaatst en de partij waartoe hij/zij behoort, het geslacht van de persoon die reageert op dit bericht en tenslotte of het geslacht van de politicus werd vermeld in de reactie. Aan elke respondent werd gevraagd om in totaal vijf verschillende paren van conversaties te beoordelen.

Figuur 2 – Voorbeeld van verzonnen Twitterconversatie die respondenten te zien kregen

Wanneer we kijken naar de beoordeling van onrespectvolle posts, zien we eerst en vooral dat reacties op het bericht van vrouwelijke politici als *meer* onrespectvol worden ervaren dan dezelfde reacties onder een bericht van een mannelijke politicus. En dit is des te meer het geval wanneer er naar het geslacht van de politicus wordt verwezen in de post en wanneer de zender van het lasterlijk bericht een man is. Interessant is dat exact dezelfde resultaten werden bekomen in een survey bij Amerikaanse, Chileense en Canadese politici. Bovendien vinden we deze resultaten ook terug in een studie bij burgers in België en in bovengenoemde landen. Reacties op berichten van vrouwelijke politici worden over het algemeen negatiever beoordeeld dan online reacties op berichten van mannelijke politici.

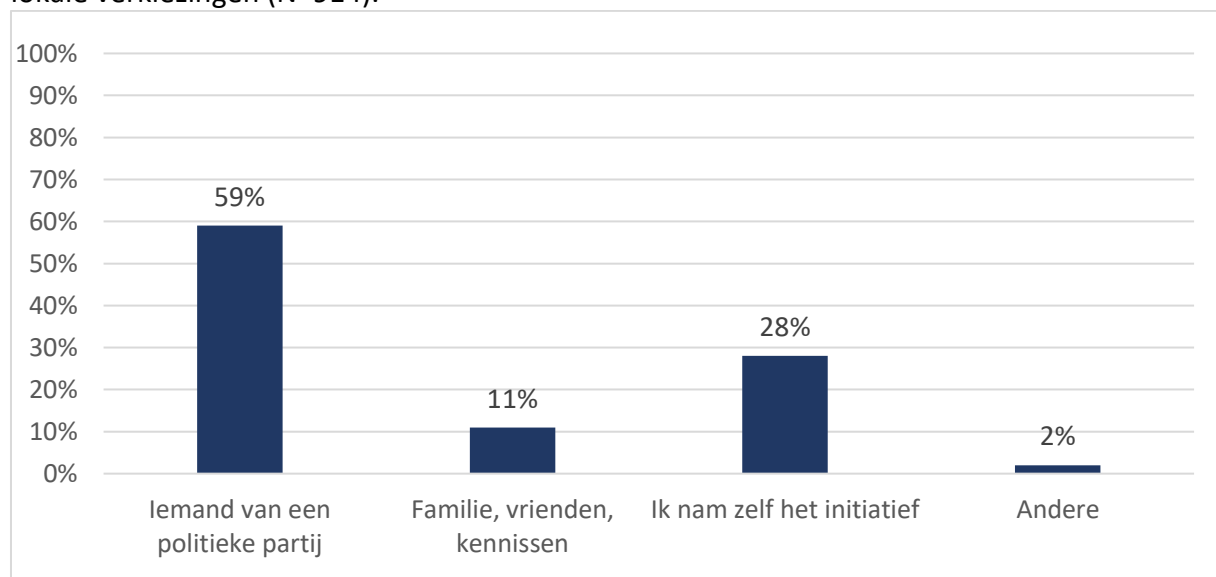
Een mogelijke verklaring voor deze resultaten is dat vrouwen over het algemeen vaker worden gezien als slachtoffers van online aanvallen, waardoor respondenten mogelijk gevoeliger zijn voor onbeschaafde uitlatingen ten aanzien van vrouwen dan ten aanzien van mannen. Een tweede mogelijke verklaring, gebaseerd op onderzoek naar genderstereotypen³, is dat mensen meer bezorgd zijn over onrespectvolle berichten tegenover vrouwen dan tegenover mannen omdat ze de kwaliteiten van vrouwelijke politici anders inschatten. Wanneer vrouwen bijvoorbeeld worden gezien als minder zelfbewust en kwetsbaarder dan mannen, dan is het niet verwonderlijk dat aanvallen op vrouwen op meer bezorgdheid kunnen rekenen dan wanneer dezelfde uitlatingen plaatsvinden ten aanzien van mannen.

Tot slot vinden we dat het thema waarover het bericht ging, en van welke partij de politicus afkomstig was, geen invloed heeft op de resultaten.

De weg naar de lokale politiek

“Wie stelde u als eerste voor om u kandidaat te stellen bij lokale verkiezingen?” Met die vraag willen we in kaart brengen hoe lokale mandatarissen in de politiek belanden. Onderstaande **Figuur 3** toont aan dat een meerderheid van de bevroegde politici, namelijk 59 procent, door iemand van een politieke partij werden gevraagd om zich kandidaat te stellen voor de lokale verkiezingen. 11 procent werd aangemoedigd door familie, vrienden of kennissen om de stap te zetten naar de politiek en nog eens 28 procent besloot zelf om de zich verkiesbaar te stellen voor een lokale politieke ambt.

Figuur 3 — Overzicht van wie lokale politici motiveerde om zich kandidaat te stellen voor de lokale verkiezingen (N=914).

³ Zie bijvoorbeeld: Hentschel, Tanja, Madeline E. Heilman and Claudia V. Peus. 2019. “The Multiple Dimensions of Gender Stereotypes: A Current Look at Men’s and Women’s Characterizations of Others and Themselves.” URL: <https://www.frontiersin.org/article/10.3389/fpsyg.2019.00011>

Politieke partijen spelen dus duidelijk een cruciale rol bij de rekrutering van politiek personeel. Uit onze vragenlijst blijkt dan ook dat een meerderheid van de respondenten (61%) reeds lid was van een politieke partij wanneer ze besloten om voor het eerst deel te nemen aan de lokale verkiezingen. De overige 39 procent van de respondenten was voorafgaand aan de eerste lokale verkiezingen dus nog geen lid van de partij waarvoor ze uiteindelijk opkwamen. Van de politici die wél al lid waren van de partij, was 46 procent minder dan 5 jaar lid van de partij, 28 procent was reeds gedurende de 5 tot 10 jaar lid van de partij en 26 procent was al meer dan 10 jaar lid.

Als onderzoekers zijn wij bovendien geïnteresseerd in de rol die het maatschappelijk middenveld speelt bij de beslissing om de stap te zetten naar de (lokale) politiek. Eerder onderzoek in andere landen suggereert immers dat mensen die actief zijn in het middenveld, maatschappelijk geëngageerde burgers dus, opvallen bij partijen en daarom vaak worden gevraagd door hen om op te komen bij verkiezingen. Daarom gaan we in dit onderzoek na of lokale mandatarissen in België voorafgaand aan hun politiek mandaat ook actief waren in het verenigingsleven. En in welk soort organisaties ze dan vooral actief waren.

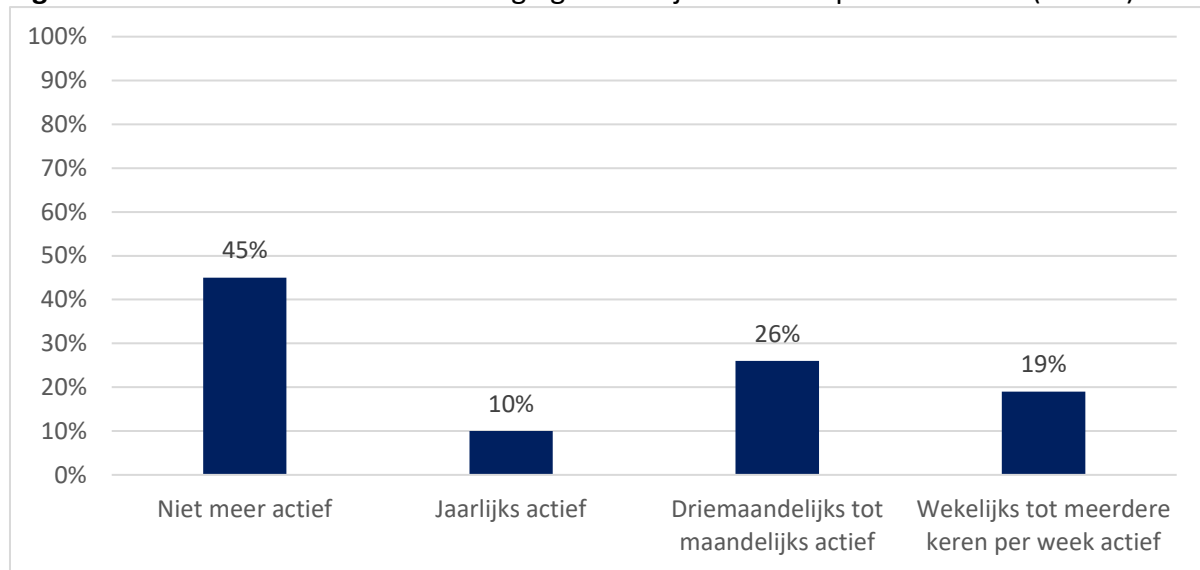
Een grote meerderheid, niet minder dan 84 procent van de respondenten, geeft inderdaad aan dat ze lid waren van één of meerdere middenveldorganisatie voordat ze zich kandidaat stelden bij lokale verkiezingen. Dat middenveldorganisaties vaak gezien als *'schools of democracy'*, blijkt dus terecht te zijn.

Lokale politici zijn voorafgaand aan hun politiek mandaat lid van allerlei verenigingen. Koplopers zijn de vrijetijds- en sportorganisaties (47% gaf aan lid te zijn geweest), jeugdorganisaties (34%), buurtnetwerken of wijkinitiatieven (13%) en vakbonden (11%).

Uit de resultaten blijkt bovendien dat zij die lid waren, vaak ook een actieve rol opnamen binnen de vereniging: 70 procent van de respondenten geeft aan een bestuursfunctie uit te voeren in minstens één vereniging op het moment van hun eerste kandidatuur. Eens ze verkozen zijn, hebben politici logischerwijs minder tijd voor het verenigingsleven en nemen ze minder vaak een bestuursfunctie op. Slechts 30 procent van de respondenten neemt op het moment van het invullen van de vragenlijst nog een bestuursfunctie in een vereniging op. Wellicht is een bestuursfunctie in een vereniging moeilijker te combineren met een lokaal politiek mandaat, terwijl andere vormen van (meer passief) lidmaatschap minder tijdrovend zijn en dus beter te combineren zijn.

Geheel in lijn met de verwachtingen blijkt verder dat bijna de helft van de lokale vertegenwoordigers die deelnamen aan dit onderzoek (45%) vandaag de dag niet meer actief betrokken zijn in het verenigingsleven. Een kleine meerderheid van de respondenten is nog wel actief en combineert de politieke ambt met het lidmaatschap van een middenveldorganisatie. Van die laatste groep geeft 10 procent aan slechts op jaarbasis actief te zijn, 26 procent zet zich ongeveer maandelijks in, en niet minder dan 19 procent doet dat wekelijks of vaker — zie **Figuur 4**. Ook uit deze cijfers kunnen we concluderen dat er sprake is van een sterke verwevenheid tussen het maatschappelijk middenveld en de lokale politiek.

Figuur 4 – Mate van activiteit in verenigingsleven tijdens lokale politieke ambt (N=914)

Concluderend kunnen we stellen dat veel lokale vertegenwoordigers actief zijn of waren in het maatschappelijk middenveld. Daarom vroegen we ons af in welke mate hun engagement effectief een drijfveer vormde om zich verkiesbaar te stellen. Vallen maatschappelijk geëngageerde burgers op bij politieke partijen en worden ze daarom gevraagd? We stelden respondenten die aangaven lid te zijn (geweest) van een middenveldorganisatie de volgende vraag om dit na te gaan: *“Welke rol speelde uw engagement in één (of meerdere) van deze middenveldorganisatie in de beslissing om u voor het eerst verkiesbaar te stellen?”*

Het maatschappelijk middenveld blijkt, zoals we eerder al aantoonde, vooral een plaats waar politieke partijen (al dan niet bewust of onbewust) op zoek gaan naar politiek personeel. Van de lokale vertegenwoordigers die de vraag beantwoordden, stelde 37 procent dat ze omwille van hun engagement gevraagd zijn door een politieke partij om zich verkiesbaar te stellen. Voor 21 procent vormde het lidmaatschap in de organisatie dan weer een intrinsieke motivatie om aan politiek te gaan doen. 8 procent geeft aan dat het lidmaatschap in een vereniging geen rol speelde in de stap die ze zetten naar de politiek – de overige 34 procent gaf aan dat hun lidmaatschap om nog een andere reden een rol speelde bij het kandideren voor een lokaal politiek mandaat. Na analyse van deze “andere redenen” (open vraag) werd duidelijk dat een groot deel van de lokale vertegenwoordigers ontevreden was met het lokaal beleid, dit wilden veranderen en zich daarom kandidaat hebben gesteld bij verkiezingen. Meer algemeen geven enkele respondenten ook aan dat ze de nood voelden om actief mee te bouwen aan een betere samenleving.

Om welke sociale groepen en maatschappelijke problemen zijn lokale politici vooral bekommerd?

We vroegen aan de lokale vertegenwoordigers of ze zich in het bijzonder inzetten voor specifieke sociale groepen. Of anders gesteld: wiens belangen wensen ze te behartigen? De resultaten tonen aan dat vooral armen (37%), ouderen (31%) en jongeren (31%) als belangrijke sociale groepen naar voren werden geschoven. Andere groepen zijn de lokale middenstand (26%), jonge gezinnen (22%), en mensen met een beperking (20%). Minderheidsgroepen — onder andere vrouwen, LGBTQ+, etnische minderheden, zieken, en vluchtelingen — worden opvallend minder vaak genoemd.

Verder peilden we in onze vragenlijst naar wat politici de twee belangrijkste problemen vinden waarmee ons land momenteel wordt geconfronteerd. Ruime koploper zijn de stijgende prijzen, kosten van levensonderhoud en de inflatie – 44 procent van de respondenten (dus ruim 400 politici) beschouwt dit als één van de belangrijkste maatschappelijke problemen. Op de tweede plaats (28%) komt de klimaatverandering. Ook problematisch – werden elk door een 100-tal politici aangehaald als belangrijkste problematiek) – is de energietoevoer, de staatsschuld en de staatsstructuur, en meer algemeen de economische situatie van ons land.

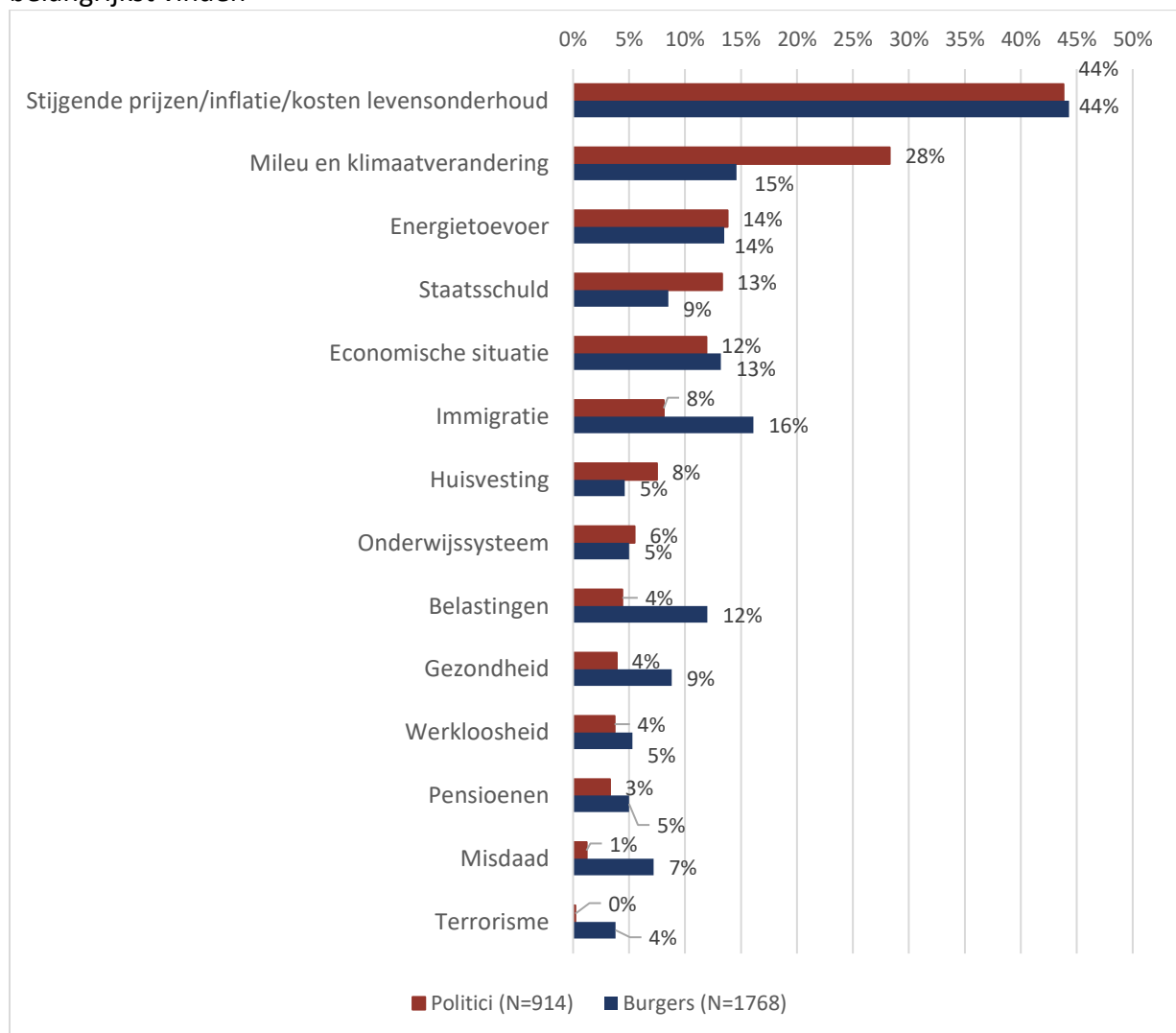
Interessant hier is dat we exact dezelfde vraag over actuele maatschappelijke problemen ook aan een representatieve steekproef van 1,768 Vlamingen hebben voorgelegd in een survey die een paar maanden voor de politicisurvey in het veld ging (in maart 2022). Hoewel we geen concrete reden hebben om verschillen te verwachten tussen de bevraging van burgers en lokale politici, is het toch opvallend hoe gelijkaardig de resultaten zijn. Exact 44 procent van de Vlamingen geeft aan de stijgende prijzen en de inflatie hen op het moment van de survey het meeste zorgen baart. Nog eens 13 procent zegt meer algemeen bezorgd te zijn over de economische situatie in ons land. Milieuproblematiek en klimaatverandering behoort voor 15 procent van de Vlaming tot één van de meest acute problemen (in tegenstelling tot 28% bij politici, wel een opvallend verschil). Ook de energietoevoer (14%) en immigratie (16%) vinden velen een belangrijk probleem, de staatsschuld baart burgers, in vergelijking met politici, dan weer minder zorgen. De volledige resultaten worden weergegeven in **Figuur 5**⁴.

---

⁴ De percentages tellen niet op tot 100 procent omdat er aan respondenten werd gevraagd om de twee belangrijkste problemen aan te duiden waarmee ons land momenteel wordt geconfronteerd.

Figuur 5 – Overzicht van welke thema's politici (=914) en burgers (N=1,768) momenteel het belangrijkste vinden

Ongelijkheid in de evaluatie van publieke opinie informatie

Tot slot onderzochten we in onze vragenlijst één specifiek actueel thema, namelijk dat van *economische en politieke ongelijkheid*. Internationaal onderzoek toont aan dat het beleid dat wordt gevoerd over het algemeen beter overeenstemt met de voorkeuren van rijkere groepen in de samenleving dan met die van armere burgers⁵. We onderzochten in onze vragenlijst één van de mogelijke oorzaken; misschien luisteren politici over het algemeen minder naar de armere burgers omdat ze hun opinies als minder geïnformeerd, meer egoïstisch, en minder uitgesproken/gefundeerd waarnemen.

⁵ Zie bijvoorbeeld de studies van: Elsässer, L., Hense, S., & Schäfer, A. (2021). Not just money: unequal responsiveness in egalitarian democracies. *Journal of European Public Policy*, 28(12), 1890-1908 en Gilens, M. (2012). *Affluence and influence*. In *Affluence and Influence*. Princeton University Press.

Deze vragen trachten we te beantwoorden door de helft van de politici die deelnamen aan ons onderzoek informatie te geven over de opinie van de 30% rijkste Vlamingen, en de andere helft over de opinie van de 30% armste Belgen. Uiteraard kunnen we omwille van ethische redenen geen verzonden publieke opinie geven aan politici. Daarom namen we voorafgaand aan deze studie bij politici een bevraging af bij een representatieve steekproef van 1,768 Vlamingen, waarin we hen onder andere naar hun inkomen vroegen en hen een aantal beleidsvoorstellen voorlegden waarover ze naar hun mening werden gevraagd. We analyseerden de resultaten en kozen ervoor om politici publieke opinie informatie te geven over het volgende voorstel: *“Winsten op de verkoop van aandelen moeten harder worden belast”*. Dit voorstel werd gekozen omdat zowel Vlamingen met een hoger inkomen als diegenen met een lager inkomen, er een gelijkaardige mening over hebben (in beide groepen is 61 procent is het ermee eens). Dit maakt dat het enige verschil tussen de informatie die politici uit groep 1 en groep 2 te zien kregen, het inkomen van de personen (wiens opinie werd gerapporteerd) was. Onderstaande **Tabel 1** toont welke informatie politici te zien kregen.

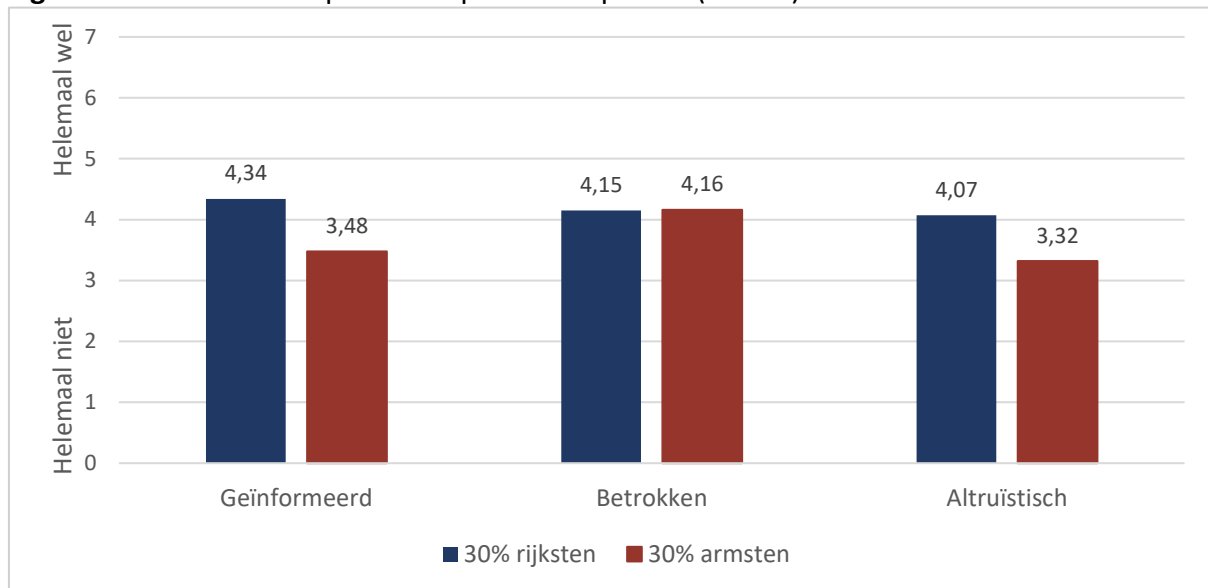
Tabel 1 – Overzicht van informatie die (verschillende) politici te zien kregen in de survey.

GROEP 1 (50% van de respondenten)	GROEP 2 (50% van de respondenten)
<p><i>Op vlak van economisch beleid, is een meerderheid van de Vlamingen met een laag inkomen (30% armsten) voorstander van een zwaardere belasting op de verkoop van aandelen. Meer bepaald blijkt uit een representatieve enquête dat 61% van de Vlamingen met een laag inkomen voorstander is van het idee om winsten uit de verkoop van aandelen zwaarder te belasten. (bron: Dynata survey 2022)</i></p>	<p><i>Op vlak van economisch beleid, is een meerderheid van de Vlamingen met een hoog inkomen (30% rijksten) voorstander van een zwaardere belasting op de verkoop van aandelen. Meer bepaald blijkt uit een representatieve enquête dat 61% van de Vlamingen met een hoog inkomen voorstander is van het idee om winsten uit de verkoop van aandelen zwaarder te belasten. (bron: Dynata survey 2022)</i></p>

Na het lezen van deze informatie vroegen we aan politici om de opinie te evalueren; of ze de opinie van deze rijkere/armere burgers geïnformeerd vonden, of ze het gevoel hadden dat deze burgers een sterke mening hadden over het thema, en of ze vonden dat deze mening overeenstemt met het algemeen belang (telkens op een schaal van 0; helemaal niet tot 7; helemaal). Verder gaan we na of het lezen van de informatie ook een effect heeft op hoe politici – hypothetisch weliswaar – handelen. We vragen hen om zich in te beelden dat het voorstel werd besproken in een televisiedebat, in een email die ze krijgen van een kiezer en in een informeel gesprek met collega’s, en om vervolgens aan te geven welke positie ze dan zouden innemen (op een schaal van 0; helemaal tegen tot 7; helemaal voor).

We vergelijken de antwoorden van politici in groep 1 op deze vragen met die van politici in groep 2 en op basis daarvan kunnen we uitspraken doen over de rol die het inkomen van burgers speelt in de evaluatie van diens opinie. De resultaten tonen eerst en vooral aan dat politici de mening van mensen met een lager inkomen als minder geïnformeerd en meer egoïstisch evalueren dan de mening van rijken – zie **Figuur 6**. Dit kan verklaren waarom politici over het algemeen minder luisteren naar de opinie van armere burgers; ze vinden hun mening minder geïnformeerd en minder altruïstisch. Verder zien we dat er geen verschil is in de mate waarin politici geloven dat deze armere en rijkere burgers een sterke mening hebben over het thema.

Figuur 6 – Evaluatie van publieke opinie door politici (N=914)

Wanneer we tenslotte kijken naar welke positie politici zouden innemen tegenover het beleidsvoorstel (nadat ze geïnformeerd werden over de publieke opinie), dan zien we een gelijkaardig patroon. We rapporteren opnieuw de resultaten per groep afzonderlijk, in **Figuur 7**. Politici die geïnformeerd werden over de opinie van de 30 procent rijksten (groep 1), zijn meer geneigd om zichzelf positief uit te laten over het onderwerp dan politici die de opinie van armere Vlamingen te lezen kregen (groep 2). Belangrijk is dat een meerderheid in beide groepen voorstander is van het voorstel. Dit geldt zowel voor het hypothetische scenario waarbij hun mening wordt gevraagd over het voorstel om belastingen op de verkoop van aandelen op te trekken in een gesprek met collega's, in een televisiedebat, en tot slot in een e-mail naar een kiezer.

Deze resultaten tonen aan de één mogelijke verklaring voor de ongelijkheid in politiek beleid die vaak door onderzoekers wordt gevonden, schuilt in het feit dat de mening van bepaalde sociale groepen niet dezelfde waarde krijgt als die van anderen.

Figuur 7 – De positie die politici in zouden nemen over het voorstel (in 3 verschillende contexten)

